

ny

värld i bild

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK
UPPRUSTNING

NR 1 1975

**TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING**

Utkommer en gång i månaden

Utgives av IDÉ och KULTUR
Sveavägen 34 6 tr
111 34 Stockholm
Tel 08/ 10 34 56

Nr 1 – 1975

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansv utg

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen och
Eva Riise Hanssen Norge
Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)

Sverige kr 30 -
Postgiro 70 61 90 6

Finland mk 25 -
Postgiro 11 20 95 Helsingfors

Lösnummerpris kr 2 50 mk 2

© NY VARLD I BILD

Tryck Br Tengs Oslo

Omslagsbilden

Siluetter på terrassen i Caux
professor och fru Theophil Spoerri. Se artikel på sid 4.

Tänd ljuset!

«Det är bättre att tända ett ljus än att förbanna mörkret»,
säger ett gammalt ordspråk

Ingången till 1975 kan verka skymd av stort mörker. Men
tvärs igenom mörkret lyser något annat: nyheter om man-
niskor i kamp för nya förhållanden, mer mänsklighet, större
rättfärdighet.

Den «moraliska revolutionens» forespråkare står fram
både från öst och väst.

De «uthålliga radikalernas» experiment i tro redovisas
genom en anmälan av Garth Leans nyutkomna bok «Good
God, it works!»

Från indianfamiljer i Klippiga bergen och från Papua
Nya Guineas djungler berättar svenska ungdomar om upp-
levelser av ovanligt slag.

En schweizisk föregångsman, professor Theophil Spoerri
har givit sin syn på det rika, mångsidiga och samtidigt uni-
ka som ligger dolt inom varje människa. «Skatten i åkern»
handlar om utgravningen av sådana rikedomar från Dantes
tid till vår egen.

Ett gott, innehållsrikt nytt år 1975 önskas alla Ny Värld
i Bilds läsare.

Moralisk revolution

ALEXANDER SOLSJENITSYN UTTRYCKTE vid presskonferensen i Stockholm i samband med Nobelfesten sin övertygelse att Ryssland behöver en «moralisk revolution» för att kunna resa sig ur sin politiska ofrihet och andliga fornedring till en framtid i mänsklig frihet och vardighet

När årets nobelpristagare i ekonomi Gunnar Myrdal vid sin presskonferens som «75-årig vetenskapsman utifrån sitt livsverk 'An American Dilemma' och sitt nu pågående arbete lade pusselbit till pusselbit i tid och rum formade han slutsatsen till moral», konstaterade en stockholmstidning i sitt referat

«Det är fråga om moral om vi ska klara oss ifrån en annu varre depression än på 30-talet. Moralen att avstå från överflöd till förmån för social utjämning — Avgörande för framtiden blir om vi handlar moraliskt eller cyniskt. Tyvärr är jag pessimist när det gäller att svara på vilken väg vi väljer», slutade Gunnar Myrdal

För den som följt svensk press under de senaste fyrtio åren är det märkligt att i dessa dagar kunna notera att ordet och begreppet moral återigen börjar komma till heders i tidningarnas nyhetsrapporter och ledarspalter, efter att under efterkrigstiden ha varit ett fullt och nastan förbjudet ord i offentligt bruk. Och förändringen sker uppenbarligen på bred internationell front

Ungefär samtidigt med Sol-

sjenitsyn och Myrdal talade en internationell massmediaexpert, chefen för den internationella nyhetsbyrån Associated Press' religiösa avdelning George W. Cornell vid ett seminarium i USA om «kommunikationsmoral». Han konstaterade att «nastan varje mera betydelsefull fråga i dag har en moralisk-andlig aspekt som måste agnas allvarlig uppmärksamhet»

«Vi har kommit in i en period», sade Cornell, «när nastan varje offentlig fråga har en klart moralisk dimension och när övertygelsen om vad som är rätt och orätt är avgörande»

Citaten har ovan är hoppgivande tecken till en förändring av tankandet och nyhetsvärderingen i världen. Bakom den nya medvetenheten om den moraliska dimensionen i den hotande världsutvecklingen ligger en senkommen och dyrköpt insikt att varken vetenskap eller våldsrevolutioner kan radda oss från världssvalt och kärnvapenkatastrofer

Denna insikt är i och för sig inte ny. Solsjenitsyn är sannerligen inte den förste som predikar en moralisk revolution, även om han allt mer framstår som en av de profetiska rösterna i dagens värld. Vi som själva — låt vara på betryggande neutralt avstånd — upplevt något av Solsjenitsyns egen bakgrund i barbariet under Hitler och Stalin, erinrar oss en annan profetisk röst som inför det hotande andra världskriget vädjade om en moralisk upprust-

ning. Rosten var den gången Frank Buchmans, men budskapet var i grunden detsamma som Alexander Solsjenitsyns — och Gunnar Myrdals

— Krisen är i grunden moralisk, konstaterade Frank Buchman när han 1938 lanserade världsrörelsen för moralisk upprustning. I en radioappell till sitt hemland Amerika ett par år tidigare yttrade han «Världens problem har sina rotter i oarlighet, själviskhet och fruktan, hos människor och foljaktligen hos nationer. Dessa onda ting mångfaldigade resulterar i skilsmässor, brott, arbetslöshet, depressioner. Hur kan vi hoppas på fred inom och mellan nationer om det råder konflikt i orakneliga hem? Andlig återhämtning måste föregå ekonomisk återhämtning. Politiska och sociala lösningar som inte tar itu med dessa rotproblem är ohållbara. Vårt standiga behov är moraliskt och andligt uppvaknande. Enbart mänsklig visdom kan inte åstadkomma detta. Det är möjligt bara om Gud får leda enskilda människor»

Frank Buchman var klar över att en moralisk revolution kräver mer än mänsklig kraft. «Du måste lägga tonvikten på moral, plus Jesu Kristi frälsande kraft. Då ska du uppleva den kraft som är nastan bortglömd — den helige Ande som ger det gudsledda svaret och säger dig precis vad du ska göra som ett klart direkt tilltal från Gud»

Nils Gosta Ekman

Skatten i åkern

Julafton 1974 avled professor Theophil Spoerri, stilla och plötsligt. Det skedde i Caux. Professor Spoerri var tidigare rektor för Zurichers universitet. Han var litteraturhistoriker och särskilt känd som Danteforskare. Han hade en sällsynt formaga att använda det forgångna för att lysa upp den dunkla samtiden och framtiden.

Vid konferenserna i Caux samlades särskilt ungdomen omkring honom. Vi återger här utdrag ur ett anförande vid ett seminarium sommaren 1974 i Caux.

Tro är för många någonting mycket dimmigt. Därför vill jag börja med en historia som ger oss en grundval.

Himmelriket är lukt en skatt som har blivit gömd i en åker. Och en man finner den, men håller det hemligt, och i sin glädje går han bort och säljer allt vad han äger och köper den åkern.

Vad sker i denna liknelse? En man finner någonting som är så värdefullt att han säljer allt han äger för att få tag i det.

Vad är detta som är så värdefullt? Guds rike. Och vad är åkern? Jorden, världen. Vad är världen? Människor. Den är naturligtvis också berg, alvar och hav. Men den egentliga världen är människor. Och åkern är den del av världen som är min åker, det är jag.

Och tron är att jag finner denna skatt som är så värdefull att jag vill ge allt för att äga den. Tron är alltså först och främst en upptäckt. Jag upptäcker det värdefullaste som finns i världen. Vad sker då? Då graver man fram det. Man gör någonting. Tro är också att handla. När man har en skatt i en åker, låter man den inte lig-

ga. Man graver och graver, ofta djupt och med moda, för att få upp alla guldkornen, ädelstenarna.

Vad har det med Guds rike att göra? Kristus sade: «Guds rike kommer inte på sådant sätt att man kan se det med ögonen. Inte heller skall man kunna säga: 'Se här är det', eller 'Där är det'. Ty se, Guds rike är inwards i eder.» Ett vidunderligt ord. Det värdefullaste som finns — är inom oss!

Och så består hela mitt liv i att grava efter skatten. Det tar aldrig slut. Jag är 84 år gammal och varje dag finner jag något nytt. Min hustru och jag har varit gifta i 59 år, och varje dag upptäcker jag något nytt hos henne (Där finns naturligtvis också stenar som jag stöter mig mot!) Guds rike i min hustru. Guds rike i mig. Guds rike i alla som vi har att göra med. Det ger ett helt nytt förhållande till människorna. När jag vet att det inte bara finns sten och jord och smuts där, som man ofta tankar om andra, men att bland alla de där stenarna ligger guldkorn gömda, då blir varenda man-

niska någonting otroligt värdefullt.

Detta värdefulla som finns i varenda människa är utan motstycke. Var och en har någonting som bara finns hos honom, och bara kan gravas fram ur honom, någonting som möjliggör att världen blir Guds rike. Det skapar en alldeles ny hållning i alla mänskliga förhållanden, också i fostran.

Detta säregna kan man lätt mista. Jag förlorade fyra år av mitt liv därför att jag ville kopiera en annan. Men det gick inte. Jag ansträngde mig för-gaves. Gud vill inte ha imitationer.

Sitt sanna jag

Hur kan man egentligen finna sitt sanna jag? Det är en uppgift för hela livet, och en livslång kamp. Ty man kan också mista sitt eget jag. Därför behöver vi hjälp. Hjälp är den inre kompass som alla har inom sig. Den gör att man kan ge akt på det innersta som försiggår i en och steg för steg finna vägen till det som Gud bestämt en till. «Bliv det du är.» Det vidunderliga är också att det finns fyra absoluta normer, som de fyra vaderstracken på kompassrosen, som hjälper oss att finna nästa steg.

Men nu vill jag särskilt peka på någonting. Kampen består i att vi varje ögonblick rojer undan det som står i vägen för att

vi blir det som vi ar bestamda att vara, och det kan vara mycket smartsaamt Ofta drojer det lange innan vi forstår ordet. «Den som vill bevara sitt liv, han skall mista det, men den som mister sitt liv, for min skull (for Guds rikets skull), han skall finna det »

Vid din grans

Man kan bli trott på kampen Nyligen satt en fortvivlad kvinna hos oss Jag sa till henne «Du ar precis dar Gud vill ha dig Du ar vid din grans » Det gillar man inte, man vill helst inte ha några granser Men nar man kommit till sin grans och accepterar den, då marker man att det finns något på den andra sidan som inte ar av mig Och att det från den andra sidan kommer någonting till oss Det ar det vidunderligaste som kan handa oss Ingen ma gå härifrån med radsla for sin grans Det går att komma fram till vetskapen om att nar jag en gång inte kommer langre och allt ar slut, då borjar något annat Det finns ett engelskt ordspråk «Man's extremity is God's opportunity » (Manniskans grans ar Guds chans) Och vid den gransen vands allting upp och ned I stallet for att tro att jag måste gora allt for att komma till Gud, marker jag att det ar Gud som kommer till oss Jesu Kristi budskap var «Guds rike har kommit hit, vand darfor om och folj mig » Vad betyder det att vanda om? Just att jag vet att det finns en grans dar jag inte kan komma vidare, och dar kommer något annat in i mitt liv Jag ar inte langre ensam Allt jag nu gor har sin orsak i den kraft som kommer från den andra sidan gransen Om man har ett

Theophil Spoerri

namn for den eller inte, ar inte så viktigt Vår van Maurice Mercier, som var generalsekretare i det franska textilarbetarforbundet och kommunist och kampande ateist, hade upptackt någonting som han kallade «de osynliga krafterna» Och nar Mercier talade om «les forces invisibles» var det mera verklighet an for många som pratat så lättvindigt om Gud Det var en kraft som ledde hans liv i de svåraste ogonblick, en kraft som en gång raddade honom från att falla i Gestapos hander Och jag hoppas att den skall vara någonting verkligt for oss alla som tar ordet Gud i vår mun, en kraft som forvandlar våra liv

Allting annorlunda

Nar vi lagt om kursen på detta satt, blir allting annorlunda Den stilla stunden blir någonting annat I stallet for att ta fram sin lilla bok på morgonen och skriva i den som en

annan laxa och sedan utfora det man skrivit, blir den stilla stunden något vidunderligt man ar som i ett himmelskt magnetfalt Ett magnetfalt som for samman det narmaste och det fjarmaste Manniskan vid min sida och varldsrevolutionen Leonardo da Vinci har format ett underbart ord «Non si volta, chi chi a stella e fisso» (Den vander icke om som siktar mot en stjarna) Likadant ar det med Dante Mot slutet av Den gudomliga komedien, Divina commedia, kommer Dante, denne valdige andens man, till sin grans «All' alta fantasia qui manco forza» (Vid den synens storhet sviktar min formåga) Men detta ar vandpunkten Kraften kommer från den andra sidan

Ma gia volgeva mia disio
e'l valle,

Si come rota ch'igualmente
e Mossa,

L'amor che move il sole
e l'altre stelle

(Men viljan till det ljusa fjarran / sattes igång likt hjul som framåt ror sig / av karleken som ror bad' sol och stjarnor)

Den stilla stunden

Det ar nasta steg Mina onskningar och min vilja forbunden med den karlek som satter himmelen i rorelse Det ar den stilla stunden nar man lever i den dimensionen Då ar också de fyra absoluterna dar I stallet for att vara botgoring, ar de portar som forr var stangda men nu oppnas Absolut arlighet ar porten till min nasta, till sanna relationer mellan manniskor Absolut renhet ar porten till att skapa, till gudagiven skaparkraft Absolut osjalviskhet ar porten till frihet Absolut kar-

(Forts sid 14)

Gode Gud —

det fungerar

FÖR FYRTIO ÅR SEDAN utkom i svensk översättning en bok, som för undertecknad liksom för tusentals andra lasare blev vägvisare till ett förnyat liv. Boken hade en titel som gjorde att både kristna och icke kristna kände sig utpekade och utmanade. Den hette «Endast för syndare» och var skriven av den engelske journalisten A. J. Russell.

Det engelska originalet «For Sinners Only» utkom 1932 och den första upplagan följdes redan samma år av ytterligare tio. «Oxfordgruppen» hade med ens blivit känd och omdebatterad långt utanför Storbritannien.

En av de oxfordstudenter, för vilka boken kom med en livsavgörande utmaning, var Garth Lean. Impulsen att läsa den fick han av sin mor. Samtidigt hade en annan oxfordstudent, Margot Appleyard, läst boken sedan hon hört den kände predikanten Leslie Weatherhead från predikstolen berätta om hur boken hade lärt honom se sig själv som han verkligen var.

Darmed hade Garth och Margot fått sin livsväg anvisad, men ingen av dem visste vid den tidpunkten att det också ingick i Guds plan att de skulle följas åt på vägen som akta

makar. Insikten mognade omgesidigt under tolv års erfarenheter av ett världskrig och av personlig livsforvandling, innan Frank Buchman vigde dem sommaren 1946 i en liten metodistkyrka i Yorkshire.

Vad «Endast för syndare» och Oxfordgruppen inbjöd och utmanade till var egentligen ett experiment. Ett experiment i tro och till tro på Gud och på Hans ledning i vårt livs detaljer, likaväl som vid de odesdigra vägkorsen. I detta ligger också tanken att Gud har en plan även för mänskligt samliv och samverkan, i familjegemenskapen, arbetet, samhället, världen.

Detta var Frank Buchmans nya — och ändå gamla och väl beprovade — geniala — och ändå allmanmänskligt enkla — budskap. Det gällde att experimentellt prova och verklighetstesta en kristendom, som i detta århundrades andliga och ideologiska kraftmatning måste bestå provet också inför en naturvetenskap som just har experimentet som metod och verklighetskriterium.

Även i Sverige och det övriga Norden var det som sagt tusentals lasare av «Endast för syndare» som tog utmaningen och inledde experimentet, mer eller mindre radikalt och uthålligt.

Resultatet blev detta århundrades ur många synpunkter mest inflytelserika andliga och moraliska väckelse och förnyelse i Norden.

Garth och Margot Lean har hört till de radikala och uthålliga i sin kallelse till den världsfamilj som fullföljt experimentet utifrån Frank Buchmans grundsats: «När människan lyssnar talar Gud, när människan lyder handlar Gud» och dess praktiska förutsättning för ett heltidsengagemang utan anställning och lön. «När Gud leder så försörjer Han också» (Where God guides He provides).

Oxfordgruppen och dess fortsättning i världsrörelsen för moralisk upprustning, med Caux i Schweiz som internationellt konferenscentrum, har beskyllts för överdriven publicitet. I själva verket har det, i varje fall under det senaste årtiondet, förekommit mycket liten offentligt tillgänglig redovisning av experimentet, som dock hela tiden pågått och som «osynligt men effektivt» utövat ett väsentligt försonande och i vidaste mening ekumeniskt inflytande på olika håll i världen. Många har rent av frågat: «Vart tog Oxfordgruppen och MRA egentligen vägen?»

Ett par nyare arbeten måste då namnas «Un changement d'esperance» redigerat av den världsbekante franske filosofen Gabriel Marcel, och den schweiziske litteraturhistorikern Theophil Spoerri's bok «Dynamik aus der Stille»

Men vad många av oss framför allt vantat på och kant som ett behov har varit en bok, som på en jamforlig litterar och dokumentar nivå gav en personlig och realistisk redovisning av ett livslångt fullfoljande av det experiment, som hundratusentals lasare av «Endast for syndare» en gång upplevde som en personlig utmaning och ett hopp for sin egen och världens nodvandiga moraliska och andliga fornyelse

Nu har Garth Lean gett oss den boken Vad han ger i «Good God, it works!» ar just en mycket personlig rapport om sitt experiment i tro under Guds ledning, startat i Oxford 1932 och genomfort sedan dess, i aktenskapets och familjens ram och samtidigt i en världsspännande laggemenskap under samma forpliktelse

Boktiteln anspelar på historien om en prast som råkar på en forsamlingsbo nar denne under hogljudda svordomar for-gaves forsoker veva igång motorn på sin bil

— Du ska inte missbruka Guds namn Det ar till for bon, formanar prasten

— For all del Be du, och veva sjalv, blev svaret

Prasten, tagen på orden, bad och tog till veven Motorn startade genast

— Gode Gud, det fungerar ju, utbrast prasten («Good God, it works!»)

— Jag ar en skeptisk natur och min installning har ofta varit lik prastens, bekanner Garth Lean Men hans livslånga ex-

perimenterande har bekräftat att tro och bon trots all mansklig skepsis fungerar Hållbarheten har bekräftats också over generationsklyftan Sonen journalisten Geoffrey Lean har bidragit med ett eget kapitel i boken

Den egna erfarenheten och den personliga tonen ger liv och farg åt hela boken, men den har sitt sarskilda intresse och varde

Garth Lean

också genom den kompletterande dokumentationen av Oxfordgruppens och MRA s insatser i olika sammanhang, och som ett skarpt och initierat inlägg i den ideologiska debatten

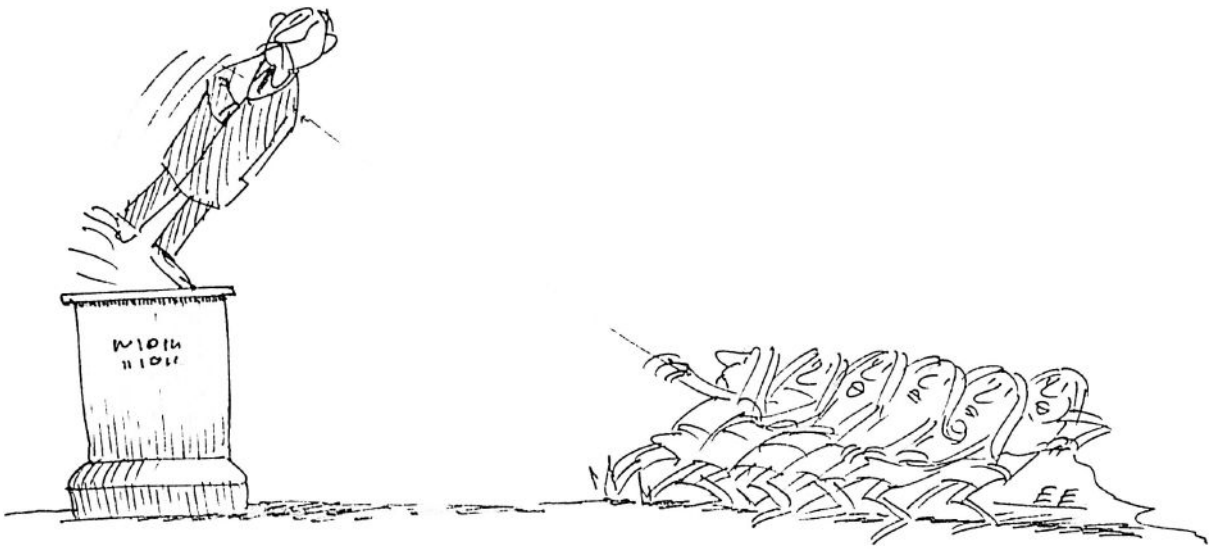
Garth och Margot Lean tillbragade en langre tid i Sverige

i mitten av 1950-talet och har sedan dess många vänner i vårt land och i det ovriga Norden Om tiden i Sverige berättas i kapitlet «Scandinavian smorgasbord» Har får man, vederligen forsta gången, lasa om den personliga bakgrunden till den losning av den då inflammerade frågan om den danska minoriteten i den vasttyska provinsen Schleswig-Holstein, som i det danska utrikesministeriets officiella rapport betecknades som «en av de mest betydelsefulla, kanske den betydelsefullaste handelsen i dansk utrikespolitik under 50-talet» Garth Lean fick formedla den avgorande personliga kontakten mellan den vasttyske regeringsmedlemmen Heinrich Hellwege och den danske oppositionsledaren och tidigare utrikesministern Ole Bjorn Kraft Båda hade deltagit i världskonferensen i Caux

En hjartattack efter vistelsen i Skandinavien gjorde att Garth Lean nodgades fora ett mindre rorligt liv men också att han fick agna sig åt det forfattarskap for vilket han ar sa rikt utrustad Han har vunnit en stor lasekrets med «Brave Men Choose», en serie korta biografier, och med «John Wesley, Anglican» I samverkan med Sir Arnold Lunn har han i tre böcker, «The New Morality», «Cult of Softness» och «Christian Counter-Attack» gjort mycket uppmärksammade inlägg i den brannande moral- och kulturdebatten under 60-talet

Vidare har Garth Lean nar-mast fore sin nytukomna «Good God, it works!» tillsammans med Sydney Cook och några unga medforfattare skrivit «The Black and White Book», hittills utkommen i en halvmiljonupplaga på ett tjugotal språk

Nils Gosta Ekman

Jämlikt och olikt

Moter man en helig ko på gatan i Indien stiger man vordnadsfullt åt sidan. Kon har alltid rätt.

Sånt tror vi inte på i Sverige. Här är vi mer rationellt lagda. Tror vi. Vi har inga fordomar. Inga tabuforeställningar.

Men försök säga så här: «Jag vill hellre vara olik än jämlik. Jag tycker olikheter är bra. Fram för att bevara våra olikheter!» Da kan det bli ett fortfarande buande. Man undrar om man rent av knuffat en svensk helig ko i diket.

Oj vad vi har lätt att ta oss själva och våra åsikter hogtidligt.

Inga kopior

Ibland får man lust att skoja med alltihop. Ylva Eggehorn talar om «Guds barns frihet att

få gora bort sig». Så skooont om vi kunde skratta och le åt det harliga, underbara, storartade och heliga i att vara skapta olika! Inga kopior, bara original. Igar, idag, i morgon — så långt tiden racker — aldrig någonsin någon annan varelse som är precis likadan som jag. (Kanske det är tur det.)

Småsaker

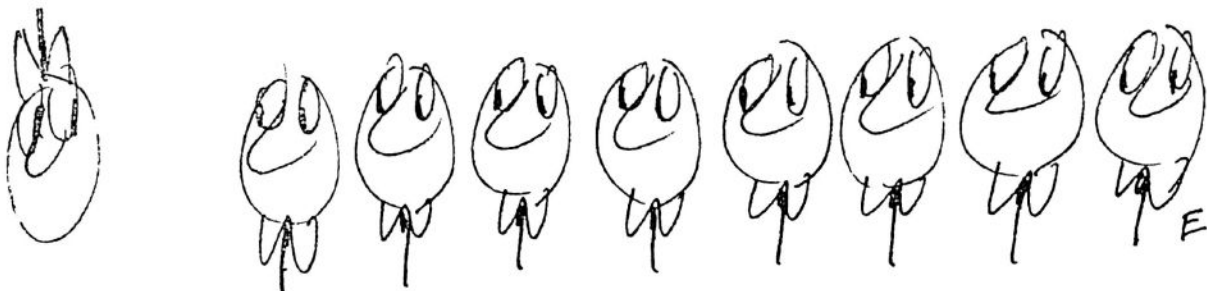
Jag kanner många gifta par som är väldigt bra människor. De har val sina oundvikliga familjeproblem, men i stort sett går det hyggligt. De tycker om varann för det mesta. Men när det galler småsaker — då tycker man olika. Nastan varje gång. Fordel eller nackdel för aktenskapet? Blir det en ständig notning och fastkorning när det inget vidare roligt. Men slip-

ning och förvandling kan vara något annat. Da kan det bli en outtomlig rikedom att vara olika, tanka olika och ändå hora ihop för livet.

Odiskad disk

Ett ungt par bestämde sig för att tillampa absolut jämlikhet hemma. Efter ett tag var båda lika hålogda av brist på sömn. Båda hoppade upp varje gång ungen skrek. Båda tog sats för att svara i telefonen varje gång det ringde. Och när det stod odiskad disk i koket hade de varsitt dåliga samvete. Ganska jobbigt. Men det finns ju olika sätt att fördela jämlikheten så att den fungerar i det praktiska.

Att bygga den på arlighet är val nummer ett. Osjälviskhet nummer två. Eller kanske tvärt-

om Huvudsaken ar att båda de faktorerna ar med — annars ar det omojligt att skapa en hemma-jamlikhet som fungerar. Har tar jag garna risken att bli motsagd. Jag står fast vid min tes! Den ar beprovad. Den håller i större och mindre familjer!

Island foregångsland

Bakom jamlikhetsfragorna i samhället ligger manga år av kamp. En hel del segrar återstar att vinna. Vid besök i Reykjavik forra året lärde jag mig att Island var ett absolut foregångsland i likställighet mellan man och kvinnor på arbetsmarknaden. De islandska kvinnorna hade kommit framåt fortare an de svenska.

Men den allra intressantaste jamlikhetsdebatten återstår. Den handlar om hur andra kan bli mer jamlika oss i den standard vi betraktar som en självklar rätt. Har galler det man, kvinnor och barn overallt i alla lander dar man inte har tillrackligt. Vi måste bry oss om sådana människor på ett akta sätt. Jag tror det har borjat och det maste fortsatta. Den sk «vete-debatten» i riksdagen hade med sig något nytt. Den foranledde hundratusentals svenskar att

uttrycka en overtygad ge-anda ovanfor partigranser och konsrollsdebatt.

Ge-anda

Och vad ar val fortsattningen 1975? Vilka spår kommer en nyvackert ge-anda att satta i vår vardag? Menar vi allvar då vi sager att vi vill ge bort vart overflod for att skapa en större jamlikhet mellan jordens folk?

Kanske vi ändå har nagon gammal fordom vi måste slanga. Någon form av statustan-

kande. Något spår av prylikultur. Någon alsklingsplan eller favoritvana. Det ligger något av befrielse i tanken att livet kunde vara något enklare an vad det ar.

Spontan varme

Kanske vi då också skulle kunna få något av den dar spontana varmen i kontakten människor emellan som Solsjenitsyn efterlyste har i den sa effektiva vastliga tillvaron.

Gerd Jonzon
Teckningar Einar Engebretsen.

Papua Nya Guinea mot

Svensk åter efter två och ett halvt år

«Vi fick omlasta allting till en liten aluminiumbåt som natt och jämt kunde ta all utrustningen och fyra man Vi hade två timmars båtresa framför oss för att komma till byn Och när vi var ungefär halvvägs såg jag små fenor som började simma vid sidan av båten Det måste vara hajar som kommer för att få sitt middagsmål, trodde jag Jag blev ganska radd Men plötsligt började fenorna att hoppa upp och ned Raphael Bele skrattade och sade att det bara var delfiner som hoppade och följde med oss Men för en nordbo som jag själv ser alla fenor ut som hajfenor!»

Detta var en liten episod som Lars Thulin från Stockholm berättade för oss, när vi satt och talade med honom om vad han gjort under 2 1/2 års vistelse i Papua Nya Guinea

Lars hade dessförinnan arbetat med Moralisk upprustning i en del andra länder Då han var i Australien tillsammans med aktionsgruppen «Luta er ut», fick han ovanat tanken att han skulle arbeta i Papua Nya Guinea Ingen hade tidigare föreslagit honom det Men hans egen övertygelse styrktes av att han två veckor senare fick en inbjudan av en grupp människor i Papua Nya Guinea att komma till deras land

Tidigare har Ny Värld i Bild skrivit om Papua Nya Guinea

(Nr 1 1974) och insatser med filmen Frihet på pidginspråket i dess mångskiftande olika områden Lars Thulins arbete förde honom såväl till de ej så utvecklade och otillgängliga höglanderna som södra Bougainville längst i öster och andra områden

Fragan om full självständighet är nu mycket aktuell i landet En blivande grundlag har utarbetats och diskuterats Tidpunkten för självständigheten har man haft skilda uppfattningar om FN har drivit på Australien att utveckla landet och ge det full självständighet Nyligen beslutade FN att självständigheten måste komma senast september '75 Papua Nya Guineas statsminister, Michael Somare, förklarade för en tid sedan, att det är troligt att självständigheten kommer redan i juni

Stor klyfta

Den inre självstyrelsen sedan 1 12 1973 innebar, att nu endast försvars- och utrikespolitik och penningväsen är gemensamma med Australien Den papua-nya guineanska regeringen beslutar i alla andra frågor — tillsammans med den folkvalda riksdagen Regeringen har placerat papua-nya guineaner på så gott som alla beslutsfattande positioner i departementen Men de arbetar tillsammans med australiensare på underlydande

nivåer På områden som televerket, civilflyget och utbildningssektorn kommer Papua Nya Guinea länge att behöva Australiens hjälp Australien har utlovat 500 miljoner dollar i bistånd under de kommande tre åren

Klyftan mellan generationerna i Papua Nya Guinea blir mycket stor genom att den äldre generationen knappast fått någon utbildning alls Det blir de yngre som får ta de ansvarsfyllda posterna i regering och förvaltning Men de unga ledarna försöker också undvika en del av de frestelser som ledare i andra länder ibland fallit för Den australiensiska regeringen lät t ex för 75 000 dollar bygga en lyxvilla åt statsminister Somare och erbjöd honom en lyxbil Man kan avböja detta därför att han då skulle komma alltför långt ifrån befolkningen Han bor nu i ett helt vanligt hus av den typ som de flesta högre statstjänstemän bor i och har en vanlig japansk bil

En högt uppsatt statstjänsteman, engagerad i landets utveckling, gjorde bl a följande kommentar efter att ha sett filmen Frihet nyligen «Vad ni har sett i filmen är precis vad som händer i mitt land just nu Kampen för självständighet är alltid spännande Men den är också farlig Alltför många tankar på sin egen storhet och sitt eget bästa och inte vad som är bäst för folket Men vi kunde

full självständighet

ta detta första steg med inre självstyrelse, eftersom vi har *nagra* arliga och godhjärtade män som gruvministern Sir Paul Lapun — Vårt mål är att visa världen att frihet kan uppnås med fredliga medel »

Lars Thulin berättade också för oss vad som skett med en annan av hans vänner där ute, Boniface Han kommer från samma område på nordkusten som statsminister Somare Han får sin utbildning på televerkets skola i Port Moresby Efter att ha kommit till en visning av filmen Frihet lärde han sig att lyssna till sitt samvete på en grundval av absoluta normer och följa dess maningar Han ville ändra på sitt liv så att det bättre stämde överens med den utveckling han ville se för sitt land I den andan återlämnade han först till skolan den dyrbara utrustning som han hade tagit och tankt behålla Den förväpnade huvudläraren som fick

ta emot utrustningen frågade «Boniface, varför lämnar du tillbaka utrustningen? Tanker du sluta skolan?» Boniface svarade honom att han helt enkelt ville göra upp det eftersom det rörde sig om stöld

Boniface beslut sig också för att sluta dricka alkohol, inte för att bli en bättre människa själv utan därför att han sett hur alkoholen inverkat på många kamrater Han fick tillfälle att berätta för en politiker med stora alkoholproblem om detta beslut

Några av Bonifaces vänner som Lars talade med sade «Han är verkligen annorlunda, jämfört med för ett år sedan »

Lars Thulin kom tillbaka till Sverige i november '74 efter 6 1/2 år utomlands, större delen av tiden utanför Europa Mycket har ju hunnit förändras i Sverige under den tiden Vi frågade honom vad som slog honom mest vid återkomsten till

Lars Thulin har fardats vida omkring på Papua Nya Guinea med olika transportmedel, i sällskap med Geoffrey Craig (bilden har nedan)

hemlandet

— En sak man upplever när man kommer tillbaka från Papua Nya Guinea är det att folk är så jaktade i Sverige Folk vill uppnå så mycket Men man får inte klart för sig *varför* folk vill uppnå allt detta

— Något annat jag lagt märke till är att det är så mycket prylar i Sverige Kanske inte allting behövs egentligen Om vi inte hade så många prylar, skulle vi kanske ha mera tid för människor

— Umganget människor emellan i Sverige har blivit mycket ledigare Det är något positivt

Forts sid 14

Saxat och citerat

Kanske finns det trots allt en chans för en «ny» familjetyp — en större grupp, solidarisk inåt och öppen utåt, med far-

re prylar, mera tid, med kvartersgemenskap, kontakt mellan generationer, grannhjälp, ansvar för andras ungar och för samhället omkring

Ur tidskriften Form nr 8—9 1974

Och tag dig tid — kanske en halvtimme dagligen — att avspänd sitta ner i tystnad och ensamhet. Håll ut till dess du börjar upptacka en «i tystnad svavande stamma» i ditt inre. Den finns där. Den talar, vare sig du bryr dig om det eller inte. Men när du börjar förstå vem det är som talar, så sag såsom gossen Samuel «Tala Herre, din tjänare hör». Och gör som han säger. Våga att handla i forlitan på det besked du har inom dig, så ska du så småningom bli mer och mer viss om hur osviklig denna inre ledning är. Och du ska få mod att i fortsättningen följa den.

Georg Cromnow i *Varlden*.
Van tar

Om vi väntar på att historien skall ge oss frihet blir väntan lång. Historien är vi. Det är vår sak att ta upp borden. Vårt program är en moralisk revolution. För vårt land Ryssland är den speciella uppgiften att våga en moralisk handling. Vi måste sluta stödja de officiella lognerna. Mitt program är detta. Man behöver inte ta till vapen. Man behöver inte ens lämna landet. Allt man behöver göra är att avvisa logner. Antingen kommer denna rörelse igång eller inte. (Om inte, skall jag vara den förste att erkänna att sattet inte var det rätta.) Eller också kommer hundratusentals människor att deltaga och effekten skall bli matbar inte efter tre år men efter månader. Det skulle bli ett jordskred, en oblodig revolution.

Alexander Solsjenitsyn i en presskonferens, enl. Associated Press, Zurich.

Från Jokkmokk till Klippiga bergen

Vi flog polarrutten från Amsterdam till Edmonton i Kanada. Det var en konstig känsla att lämna Europa. När jag satt och tittade ner på sno- och ismassorna på Gronland och norra Kanada kändes det verkligen som jag hoppat ut i det okända. Catherine Linton, min reskamrat från Nya Zeeland, och jag tänkte bryta av den långa resan till hennes hemland med några dagar i Kanada.

Vi hade turen att få en kort pratstund med engelska drottningens representant i staten Alberta. Han kallas Lieutenant

Governor och nu är det för första gången en indian på den posten. Jag nämnde för honom att jag kommit direkt från Sverige och Lappland. Han tyckte det var synd att jag inte själv kunde fara ut till de olika stammarna och framförallt halsningarna till hans folk. Men han lovade att själv vidarebefordra dem vart han kom den närmaste framtiden.

Vid Klippiga bergens fot fick vi halsa på hos hovdingen för sarceeindianerna Gordon Crowchild med fru och åtta barn. Alla var mycket intresserade av

och de frågade hur samerna hade det. De gav oss till sist var sitt halssmycke som fru Crowchild själv hade gjort i akta indianstil. Det var en minnesvard kvall.

Samma eftermiddag var vi hos en annan indianfamilj på reservatet. Deras hus stod kallt i den isiga blåsten med en otrolig utsikt över Klippiga bergen. Jag kände mig nästan som i Lappland och tyckte det var märkligt att jag varit i Kiruna och Jokkmokk bara fyra veckor tidigare.

Nu är jag i Nya Zeeland. Det är ett land med många raser, bland dem maorierna, och jag ser fram emot att lära känna dem närmare.

Elsabeth Masen

Kort nytt

GÖTEBORG

«Att ge en ny kurs åt Europa», var mottot för en europeisk aktionsgrupp som med utgångspunkt från Caux i Schweiz besökt Holland, Tyskland och Danmark. Därefter kom åtta av deltagarna till Göteborg på inbjudan av en gymnast i staden. Gruppen bestod av en skadespelare, en forskollare, en frilansjournalist, en sekreterare och fyra studenter. Under besöket var de gäster hos olika göteborgsfamiljer. Några av dem besökte även Ostergötland och Varmland och fick tillfälle att lära känna svensk fackföreningsrörelse.

BOMBAY

Den indiska veckotidningen HIMMAT har nyligen firat sitt 10-årsjubileum. Det var Rajmohan Gandhi, Mahatma Gandhis sonson, som startade den i slutet av 1964. Året innan hade han, inspirerad av tanken på sin farfars berömda saltmarsch som samlade indierna till kamp för självständighet, ställt sig i spetsen för en marsch på hjul genom Indien för att mobilisera en ny moralisk kraft som kunde skapa ett starkt, rent och enat Indien. Tusentals och hundratusentals människor gav gensvar till Gandhis appell. Man hade haft sammankomster med 75 000 människor. Som ett gensvar till den långtan som därvid kommit till uttryck hos det indiska folket, startade Gandhi denna tidskrift som fick namnet HIMMAT, ett ord som betyder MOD.

Sedan dess har HIMMAT vuxit till en valnformerad och valkand veckotidskrift där världshandelserna inte i första hand behandlas ur vår västerländska synvinkel utan framför allt med asiatisk insikt i problemen. Den har blivit ett världsorgan som för närvarande går till 73 länder. NY VARLD I BILD lyckonskar sin kollega till 10-årsjubileet.

VARNHEM

Den lilla julmusikalen VI KUNDE GÅ IN framföres strax före jul av unga människor i skovdetrakten för folk från Volvo—Skovde, jordbrukare o a. Musikalen skrevs av skottarna John Morrison och George Frazer. Det är djuren omkring krubban i Betlehem som talar om vad de upplever, flera av dem med förbluffande både djuriska och mänskliga reaktioner. Framförandet i Varnhem mottogs av en entusiastisk och engagerad publik.

NAIROBI

På bästa tittartid presenterade Kenyas TV nyligen dokumentarfilmen om den svarte sydafrikanske ledaren, dr William Nkomo — EN MAN UTAN FRUKTAN OCH PARTISKHET. En del skolor använde denna TV-visning i sin undervisning.

PARIS

Det finns en ideologi som hör hemma i skolan, enligt min mening — den absoluta arlighetsens ideologi. Om den inte finns så blir det ingen verklig undervisning. Från den absoluta kärlekens ideologi kommer en konstruktiv omsorg om andra människors val i samhället. Skapar inte skolan detta konstruktiva engagemang så har den inte verkligen lyckats.

Det var Australiens undervisningsminister, Kim Beazley, som sade detta vid ett möte med franska lärare i samband med att han deltog i en Unesco-konferens i Paris. I förhållande till den australiensiska befolkningen, som har en helt annan kultur än vi, har vi försökt lära oss att hålla fingrarna borta och låta dem finna sitt eget människovärde, sade han.

KARLSTAD

Han tror på en framtid för Indien, är *Nya Wernlands Tidningens* rubrik över en intervju med godsägarparet Inga-Lill och Ove Jensen på Trossnas gård i Karlstad som återvart från en tre veckor lång resa till Indien. «Men Ove Jensen tror att Indien skall lyckas bemastra sina många och som det tycks olosbara problem. Indien har, säger han, förutsättningar att kunna bli ett jordbruksland med möjlighet att mata 550 miljoner invånare.

Han nämner som exempel Anand-projektet i staten Gujerat, där ett stort antal bondor frivilligt slagit sig samman i ett kooperativ för en effektiv produktion och distribution av mjölk. Detta pilotprojekt skall mångfaldigas i stora befolkningscentra för att avhjälpa proteinbristen, som särskilt barn lider under.

Men skall indierna klara sig från svält och nöd måste det ske en revolt i människors inre. Det tycker vi oss ha fått bevis på, säger makarna Jensen, vid det centrum för moralisk upprustning vi besökte.

En film som går under ytan

En film som går in under ytan i två studenters liv — vad de tankar, känner och gör — har producerats av en grupp Edinburgh-studenter. På ett engagerat och mycket personligt sätt tar de upp frågan om vad som ger livet mening.

En av dem skall bli agronom och förbereder sig för en insats i ett u-land. Den andra studerar mikrobiologi och doktorerar. Hon tycks ha det väl förspanat. Men det liv som erbjuds henne med alla dess möjligheter tycks henne meningslöst. Hon säger nej till att resa till USA på ett stipendium för att kunna stanna hemma med sin pojkvän. När han så bryter med henne har hon inget att falla tillbaka på — inget utom smärtan och tomheten. Tom själv-mordsforsöket misslyckas. Det är när hon nådde nollpunkten som vandpunkten kom, vandpunkten som gav livet en ny dimension.

Denna 19 minuters färgfilm från skotskt universitetliv är genom sin akthet och de frågor den behandlar sakert lika aktuell i Sverige som i Skottland. Dr Ian Robertson är producent. Engelskan är föredomligt lättbegriplig.

Filmen «What are you living for?» kan hyras från IDE OCH KULTUR, Sveavägen 34, 111 34 Stockholm. Pris 35 kr plus frakt.

Skatten i åkern (Forts från sid 5)

lek är porten till enhet mellan himmel och jord.

Denna stora dimension som kan komma in i allt vad vi tankar och gör, hänger också samman med frågan om auktoritet. Har vill jag citera en vän som yttrade följande ord om en annan: «Han har alla de rätta orden men han saknar musiken.» Vi kan göra anspråk på auktoritet, men när vi inte har den musik som kommer från andra sidan gransen, så tjanar det ingenting till. Och jag önskar av hjärtat att alla kunde lära sig denna musik. Att kunna tala så — även när man måste säga något hårt och svårt — att den andre kan förstå det och komma ett stycke längre på vägen mot Guds rike.

Papua Nya Guinea Forts från s 11

Vad tankar du att vi vanliga svenskar kan göra för u-landerna?

— Alla kan ju inte resa ut till u-landerna. Men vi kan kontakta människor från dessa länder som kommer hit och inbjuda dem till våra hem. Då ska vi inte bara ge av det materiella som vi har. Vi ska också tala om för dem vilka grunder och vilka idéer som det svenska samhället byggdes på för 50 år sedan, grundidéerna bakom välfärdssamhället, och de kvaliteter som låg i grunden, tex för folkrorelserna. Men lika viktigt är att vi lyssnar till vad de har att berätta. Vi har också något att lära av dem.

Nils-Erik och Ann-Kristin Sarnbrink

Bruk
kvalitetsprodukter
fra

S SABA

ACEROLA PLUS

Naturligt C-vitamin

från Acerola Korsbar, Nypon, Svarta Vinbar och Paprika

Acerola Plus tillverkas i tropikerna Acerola Korsbar växer i Västindien Frukten är 28 gånger rikare på C-vitamin än apelsin

Redan 1945 lade professor Asenjo fram de vetenskapliga bevisen om fruktens enastående höga C-vitaminhalt

ACEROLA PLUS säljs som tablett och instantdryck i HALSO-KOSTAFFARERNA

Goda tuggbara tablett i förpackningar om 50 st, 100 st, 250 st och 750 stycken C-vitamin-halt 100 mg per tablett Finns även i starkare dosering 300 mg och 500 mg per tablett

Som instantdryck osotad 2000 mg per tesked och sotad 1000 mg per tesked

JUST NU SALJS ACEROLA PLUS om 40 tablett och 100 tablett på TREVLIGT PRESENTGLAS LAMPLIG JULKLAPP Pris 40 st 8 90 — 100 st 15 70

IMPORT Naturprodukter Storgatan 4 - 703 61 Örebro, tel. 019/18 33 60. Även postorder expedieras — om inte Acerola Plus finns på er plats

Civilingenjör
Lennar Sjögren
Trossnas Gård
S-660 52 SÖSVALLA
Sverige

BÅTPLANER?
Rådfråga
Båt-PONTUS
Goteborgs
Frihamn
Tel 031-51 07 04

Båt
PONTUS